

Teknologi i en lärande organisation

"Mr Multimedia"

ÄR TEKNIK ETT STÖD TILL
UTVECKLINGEN AV
ORGANISATIONER OCH FÖRETAG
ELLER ÄR DET TEKNIKEN I SIG
SOM DRIVER UTVECKLINGEN?

Låt oss i årets första nummer av U-T vara lite filosofiska. Det "rumsrena" svaret på frågan är att tekniken är, och ska vara, blott ett stöd. Marshall McLuhan hävdade dock i boken Gutenbergsgalaxen att tekniken att trycka böcker skapade det industriella samhället och att elektroniska medier avskaffar detsamma. Är det orsaken till dagens kris?

Det må vara hur det vill med den saken. De flesta lär dock hålla med om att vi lever i en brytningstid med stora strukturella förändringar. För att en organisation ska kunna förändras måste det förstas finnas en förmåga att lära och lära om. Det var en av utgångspunkterna för Peter Senge, Massachusetts Institute of Technology, när han myntade begreppet "the learning organization". På hans seminarier får deltagarna leka lekar och genomföra andra övningar för att tillägna sig nya sätt att tänka.

Mer kommunikation

Vi går mot en ökad grad av internationalisering. Det blir viktigare att konkurrera med korta produktions- och leveranstider. Produkter görs i större antal modeller eller skräddarsys för varje kund. Lärare producerar i allt större omfattning sina egna läromedel. Hierarkiska organisationer ersätts av målstyrda grupper. Företag organiseras efter processer i stället för att avdelas i funktioner. Allt detta kräver mycket kommunikation och flexibla lösningar för att hantera information.

■■■ "Arbete" existerar emellertid inte i en illitterat värld. Den primitiva jägaren eller fiskaren arbetade inte, lika lite som diktaren, konstnären eller tänkaren av idag. Där hela människan är engagerad, där existerar inte något arbete. Arbetet begynner med sysslofördelningen och specialiseringen av funktioner i bofasta jordbrukarsamhällen. I datamaskinernas tidsålder blir vi återigen totalt engagerade i våra roller. I vår elektroniska tid försvinner arbetet som jobb och slit och ersätts av hängivenhet och engagemang, precis som i den primitiva stammen.

Marshall McLuhan i boken "Understanding Media", 1964.

Stora investeringar har gjorts i datorer och program. Varannan som arbetar på kontor har idag dator. Undersökningar har emellertid visat att vinsterna av dessa investeringar ofta uteblivit. Mycket av kostnaderna när man skaffar en PC är "krångel". Installation av nya programversioner, utbildning m m kan var 70 procent av den totala kostnaden. I stora företag är det lätt för en individ att känna sig produktiv när han eller hon jobbar med datorn utan att organisationen som helhet blir mera produktiv av det. Det hon "pular" med är inte relaterat till organisationens mål. Många företag som kopplat ihop sina persondatorer i nätverk har fått problem. En PC är ju från början inte konstruerad för nätverk. Det är ett "påhäng". (Mac:en har åtminstone en kontakt för nät från början).

"Babystadium"

Kort sagt befinner vi oss på ett "babystadium". Enligt halvledarforskarna kan dagens chip-teknologi förbättras 100.000 gånger till vad gäller minnesstorlek. Det betyder att i stället för de ca 10 Mbyte primärminne vi har i våra bordsdatorer idag får vi en Terabyte. Om utvecklingstakten blir den samma som hittills inträffar detta år 2020. Kapaciteten i våra datanät fördubblas var artonde

månad. Det är en smått otrolig utveckling.

Vad kan då organisationer dra för nytta av detta? Tvivels utan blir informationsteknologi strategisk för de flesta verksamheter eftersom tillgången till information blir viktig. Informationen är död om förmågan att lära inte finns. Men information är inte detsamma som kunskap och kunskap leder inte automatiskt till handling. Den information vi hittills kunnat hantera i datorer har mest varit "hårda fakta" och logik. Med den ökade kapaciteten kommer vi att kunna representera kunskap på en högre nivå multimedialt. Med bild, ljud och videomöjligheter kommer datorer, datanät och databaser öka vår förmåga att kommunicera i grupper mera oberoende av tid och avstånd. Förhoppningsvis kan detta leda till en större delaktighet och ett större engagemang i det vi gör.

Blir vi rent av så engagerade att begreppen arbete och fritid suddas ut?

I dessa tider av arbetslöshet har jag hittat ett passande citat av McLuhan (se citatrutan). Varför inte? Har inte människan alltid drömt om ett paradiset där hon slapp arbeta!

ÖRJAN KÄRRSGÅRD

Tel 013-15 85 89

040-919508

* Hela världens litteraturas kammare att rummas här